ಪೂಜ್ಯಪಾದ–ದೇವನಂದಿ

ನಮಃ ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದಾಯ ಲಕ್ಷಣಾಯ ಯದುಪಕ್ರಮಮ್

ಯದೇವಾತ್ರ ತದನ್ಯತ್ರ ಯನ್ನಾತ್ರಾಸ್ತಿ ನ ತತ್ ಕ್ವಚಿತ್

– ಆಚಾರ್ಯ ಗುಣನಂದಿ, ಜೈನೇಂದ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ

ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳೂ ಕನ್ನಡೇತರ ಜೈನ ಕವಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ (ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ) ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನೆನಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆ ದೊಡ್ಡದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತುಂಬಾ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದವರು. ಅಂಥ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯ ಪೂಜ್ಯ ಆಚಾರ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಶಿಖರ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು (ಪೂ.ಪಾ.) ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕಳೆದ ಒಂದು ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳಿವೆ.

ಜೈನರ ೨೪ ಜನ ತೀರ್ಥಂಕರರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟು ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ (೬೩) ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷರೆಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರು. ಅವರ ಬಹುಪಾಲು ಬದುಕೆಲ್ಲ ಉತ್ತರಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತ. ತೀರ್ಥಂಕರರ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ, ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಜನ ದಕ್ಷಿಣದವರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕದವರು. ಕುಂದಕುಂದ, ಸಮಂತಭದ್ರ, ಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿ, ಪೂಜ್ಯಪಾದ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ (ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ) ಮೊದಲಾದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಬದುಕು ಬಗ್ಗೆ ಕುರಿತು ಕಿರಿದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮಹಾನ್ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸುಪುತ್ರರೂ ಆದ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಇತಿವೃತ್ತ ಸಂಬಂಧವಾದ ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಜೀವನ ವಿವರವನ್ನು ದೇವಚಂದ್ರ ಕವಿ (೧೭೭೦–೧೮೪೧) ತನ್ನ ರಾಜಾವಳೀ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ (೧೮೩೮) ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಕೂಡ, ಅನೇಕ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಮೌನವಹಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಶೋಧಕರು ದೇವಚಂದ್ರನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇವಚಂದ್ರ ತುಂಬಾ ಅರ್ವಾಚೀನನಾದವನು. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಐತಿಹ್ಯ, ಸ್ಥಳಪುರಾಣ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕಿಂವದಂತಿಗಳನ್ನೂ, ಜೈನ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಆತ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಡಿಮೆ, ಉಚಿತಾನುಚಿತ ವಿವೇಕವೂ ಸಾಧಾರಣ, ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಮುಕ್ತನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವನಿರುವ ಮಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಎಚ್ಚರವಾಗಬೇಕು. ದೇವಚಂದ್ರ ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಅಬದ್ಧವೆಂದಲ್ಲ; ಆತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹನೇ ಅಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳೂ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಲೆಹ ಶಾಸನ ಪಾಠವನ್ನು ಸ್ವಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ ಆದ್ಯಲೇಖಕ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಅಂತರಬಾಹ್ಯ ಆಧಾರಗಳು ಅನೇಕವೇಳೆ ದೊರೆತು ದೇವಚಂದ್ರನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿವೆ. ದೇವಚಂದ್ರನ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವ ಅಥವಾ ವಿರೋಧಿಸುವ ರುಜುವಾತು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸಿಗದಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಇವೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂ.ಪಾ.ರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆತ ಹೇಳಿರುವುದು ಮಿಶ್ರಮವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡಬೇಕಾದುದೂ ಇದೆ. ಕೈಹಿಡಿಯಬೇಕಾದುದೂ ಇದೆ.

ತನ್ನ ರಾಜಾವಳೀ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ (೧೮೩೮) ದೇವಚಂದ್ರ ಕವಿ ಪೂಜ್ಯ ಪಾದರ ಬಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ: (ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತ ಭಾಗ)

“ಶಕವರ್ಷ ೩೦೦ ಸಂದುದು ಕರ್ನಾಟಕದೊಳು ಕೊಳ್ಳಾಗಾಲವೆಂಬ ಪುರದೊಳು ಮಾಧವ ಭಟ್ಟನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಂಡತಿ ಶ್ರೀದೇವಿಯೆಂಬವಳ್ಗೆ ಗರ್ಭಂ ಬೆಳೆದು ನವಮಾಸಂ ನಿಂದೆಯೆ ಶ್ರವಣ ನಕ್ಷತ್ರದೊಳ್ ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಯುತ್ಪದುಂ ಜಾತನಾಮ ಕರ್ಮಾದಿಗಳಂ ಮಾಡಿ ಪೂಜ್ಯ ಪಾದನೆಂದು ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಸಕಲದೊಡನೆ ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೊಳ್ ಬಲ್ಲಿದನಾಗಿ ಬಾಲಕಾಲದೊಳ್ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯುಂ ತಾಳಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಗ್ಭಾಗದ ಶ್ರೀ ಕೊಟ್ಟುರದೊಳ್ ತಪಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರ್ದಂ ಮುಡುಗುಂಡವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಸೋದರರದ ಮಾವನಾದ ಪಾಣಿನ್ಯಾಚಾರ್ಯನೆ ವ್ಯಾಕರಣಮಂ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರ್ದುದರೊಳಗೆ ಅವಸಾನ ಕಾಲಂ ಬರೆ ಆತನ ಪೂರ್ತಿಮಾಡೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೂಜ್ಯಪಾದಂ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದುಂ ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಸೂತ್ರವಂ ರಚಿಸಿದಂ ಬಳಿಕಂ ಪಾಣಿನಿ ಸೂತ್ರ ವೃತ್ತಿಯುಂ ರಚಿಸಿದಂ. . .ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಯತೀಂದ್ರ ಪದಿನಾಡೊಳು ತಪಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿ ತೀರ್ಥಂವಂದನೆಯುಂ ಮಾಡಲೆಂದು ಆಂಧ್ರ ಕರ್ನಾಟ ಚೋಳ ಪಾಂಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪಲವು ದೇಶಗಳಂ ಸಂಚರಿಸಿ ಕೌಂಗಿಲೆಯ ಶೈಲಕ್ಕಂ ಬಂದು ಜಿನಾಗಮಂ ಕಲತು ನೋಡಿ ತಿಳಿದು ಪಡಿಶುಂ ವ್ಯಾಖ್ಯವಲ್ಲದಿ ಕಲತು ಸಿದ್ಧಾಂತಂ ಮಱೆಗರೆದುರ್ದುದಱಿಂ ಸಂದೇಹ ಗ್ರಸ್ತರಾಗೆ ಪೂರ್ವಮೇಹಕ್ಕೆ ಪಾದಲೇಪೌಷಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂ ಪೋಗಿ ಸಮವಸರಣದೊಳಿರ್ದ ಶ್ರೀ ಜಿನಪತಿಗಳಂ ವಂದಿಸಿ ತತ್ವಮಂ ನಿಸ್ಸಂದೇಹ ಮಾಗೆದಲ್ಲಿಯೇ ಪುಸ್ತಕದೊಳ್ ಬರೆದುಕೊಂಡು ದಿವ್ಯಾಯುತ್ತದಿಂ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರವನೈದುವಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣೋಷ್ಣದಿಂ ದೃಷ್ಟಿ ಪೋಗಿ ಬಂಕಾಪುರವೆಂಬುದರೊಳ್ ಶಾಂತೀಶ್ವರರಂ ವಂದಿಸಿ ಶಾಂತ್ಯಷ್ಟಕಮಂ ಪೇಳೆ ದೃಷ್ಟಿ ಪೋಗಿ ಬಂಕಾಪುರವೆಂಬುದರೊಳ್ ಶಾಂತೀಶ್ವರನಂ ವಂದಿಸಿ ಶಾಂತ್ಯಷ್ಟಕಮಂ ಪೇಳೆ ದೃಷ್ಟಿಯುಂ ಪಡೆದು ಬಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಂ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯವರ್ಗಮಂ ಪಡೆಸಿಂಗೆಯುಂ ಲೌಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥಂಗಳಂ ರಚಿಸಿ ಸದ್ಗತಿ

ಪ್ರಾಪ್ತರಾಸತ" [ದೀಪಚಂದ್ರ ರಾಜಮಳೀ ಕಥಾಸಾರ, (೧೯೮೮) ಪ್ರಿ ಷಿ ಸಂ ಬಿ.ಎಸ್. ಸಣ್ಣಯ್ಯ]

ದೀಪಚಂದ್ರನ ಗದ್ಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು, ಸರಳ, ಪಸ್ತುನಿಷ್ಠ, ಅನಲಂಕೃತ. ತಾನು ಹೇಳ ಬೇಕಾದುದನ್ನ, ತನಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನ ಮಚ್ಚುಮರೆ ಮುಲಾಜುಗಳ್ಲಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಭಿಡೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ. ಅದರಂತೆ ಪೂಷಾ. ರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಭಾಗ ತೀರ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚ ನಿರೂಪಣೆಯದಾಗಿದೆ. ದೀಪಚಂದ್ರನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪೂಷಾರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಾದುದೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನ ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಪೂಷಾರ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಹುಟ್ಟೂರು ಹುಟ್ಟಿದ ತೇದಿ ನಕ್ಷತ್ರ ತಿಥಿ ಇದು ಈಗ ಕದಲಿಸುವುದಕ್ಕೇನೂ ಮಲ್ಲ; ಸುಲಭವೂ ಅಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಪೂಷಾ ರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅನ್ಯತ್ರ ದೊರೆಯುವ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವಂತೆ ಆತನಿಗೆ ದೇವನಂದಿ ಎಂಬುದು ಮೊದಲಿದ್ದ ಹೆಸರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದನೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೂ ನಾವು ತಟಸ್ಥರಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯೀ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯ ಪಾಣಿನಿಗೂ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನ) ಪೂಜ್ಯಪಾದನಿಗೂ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಬಂಧುತ್ವ ಶುದ್ಧ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಹಾಗೂ ಅಸತ್ಯ ದೂರ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಶತಮಾನಗಳ ಅಂತರ. ಏಳುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದೂರ ಇರುವಾಗ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಆಧಾರವೂ ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿ ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕಷ್ಟೇ. ಪಾಣಿನಿಯಂತೆ ಪೂಷಾ. ನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಕರಣಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯ ಆರೋಪಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಪಾಣಿನಿಯ ಅಸಮಗ್ರ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನೇ (ಸೋದರಳಿಯನಾದ) ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟರೆಂಬುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಆತನ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವಾಗಿರಬೇಕು ನೋಡಿ ಎಂಬ ಸದಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿಸಲು ಅಂಕುರಿಸಿದ ಈ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗೆ

ಕಾಲು ಮುಖಪುಡಿದು ಮುಂದಿ ಕಿಲತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲ ಪುದ್ದೂ ಉುಂಟ. ಆದರಿ ವಾಸ್ತ ವಾಂಶ ಮತ್ರಾ ಬೀರಿಯೇ ಆಗಿದಿ ಎಂಬದುಷ್ಟು ನವಗಿ ನಿನಪುಸ್ಲಿದ್ದರಿ ಸಾಕು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಕಿ.ಢು ಜುಲುಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹೇಳುತ್ತುವುದ ಸಮಂಜಸ ವಾಗಿದಿ. “ಪಾಣಿ ನಿಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮತಾಉ ನಡುಗಿಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣತ್ತುಪುಲ್ಲ. ಏಕಿಂದರಿ ಪಾಣಿನಿಯು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದ ವಿದ್ವಾಂಸನ, ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಕ್ರಿಶ. ಐದನಿಯ ಶತಮಾನದವು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನತಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತುಪುಲ್ಲ.” (ಕಿ.ಢು. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕಿ ಜೈನ ಕುಗಳ ಕಾಣಿಕಿ, ೧೯೭೧ ಪುಟ೩೮)

ದೇವಚಂದ್ರನ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಬೋಣವಿಂದರಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಪುಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳನ್ನ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದು, ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹಕ್ಕೂ ಈಗಿನ ಬಿಹಾರು ರಾಜ್ಯಹೋಗಿ ಬಂದದ್ದು, ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರವಿತಾಪದಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಕಳಿದುಕೊಂಡದ್ದು, ಬುಕಾಪುರದಲ್ಲಿಶಾಂತಿ ತೀರ್ಥಂಕರರನ್ನ ಸ್ತುತಿಸಿಹೋದ ಕಣ್ಣನ್ನ ಮತ್ತಿ ಪಡಿದದ್ದು ಪೂ.ಪಾ.ರ ದೀರ್ಘ ಸಂಚಾರವನ್ನ ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದೇಹ ಗವನವನ್ನ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಲೇಖಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರಿ. ತೀರ್ಥಂವಂದನಿಗಾಗಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣಿಗಾಗಿ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಿ ಒಂದೂವರಿ ಸಾವಿ ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿ ಹೋಗಿಬಂದದ್ದು ಸಾಹಸದ ಕಾರ್ಯ. ಹೋಟಿಲುಗಳು ಪ್ರವಾಸಿಮಂದಿರಗಳು ಕಾರು ಬಸ್ಸು ರೈಲು ವಿಮಾನಗಳು ಇರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದನ ಪ್ರವಾಸದ ಆಗಾದತಿ ದೊಡ್ಡ ದಿನಿಸುತ್ತುಪುಲ್ಲ. ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರವಿಂದರಿ ಈಗಿನ ಬಿಹಾರ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲನ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರದೇಶ; “ವಿದೇಹ ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮಾರೇಖಿಯ ಬಗ್ಗಿ ಯಾವ ವಿವಾದವೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಿಹಾರ ರಾಜ್ಯದ ಗಂಗಾನದಿಯ ಉತ್ತರಭಾಗ ವಿದೇಹ ವಿಂಬದಾಗಿ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ ಮಗಧವಿಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದಿ. ಇದೇ ವಿದೇಹ ಪ್ರದೇಶವನ್ನ ತೀರಭುಕ್ತಿ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರಿಯುತ್ತಾರಿ. ಇದರ ಗಡಿರೇಖಿಗಳು: ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೌಶಿಕೀ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಗಂಡಕೀನದಿ”- (ಕಂಪನಾ, ವೀರ ಜಿನೇಂದ್ರ ಚರಿತ್ರಿ, ಪುಟ

೧೭, ೧೯೭೫) ಈ ರೀತಿ ಕಿರ್ಫೀಗಲುದಿದ ಮಿದಿಹ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ

ಕಿ ೊಮೀಟರ್ ದೂರ. ಕಾಡು ಮೇಡು ಬಿಟ್ಟ ನದಿ ಕಳ್ಳಕಾಕರು ಹಿಂಸ ಮೃಗಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿ

ಮಿಕೋಪಗಳು–ಮೊದಲಾದ ಅಡಿತಡೆಗಳನ್ನು ಹಾದು ಅಷ್ಟು ದೂರ ಒಂದು ಸಲಹೋಗಿಬರುವ ದ

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಮಹಾಸಾಹಸದಯತ್ರೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಇಂದು

ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದವನ ಇದ್ದಂತೆ ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟದದೂರದ ದಾರಿಶ್ರಮಿಸಿದವನಿಗೆ ಗಗನ

ಗಮನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಗಳು ಬಲಿತು ಗರೀದಯ್ದರಿಂದ ಪೂಜ್ಯ ಪಾದನಿಗೆ

ಪವಾಡ ಪುರುಷನ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಅವನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ನಿಲಬಿಟ್ಟ ನಡೆಯುವ

ಲೇಪೌಷಧಿಯನ್ನ ಬಳಿಯಲಾಯಿತು. ನಿಜಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಸವರಲಾಯಿತು. ಚಾವುಂಡರಾಯ '. . .

.ಗಗನ ಗಮನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯರ್. . . . ಎಂದು ಪ್ರಗಲ್ಭದ ಸಕಲಜಂಪೂಜ್ಯಪಾದ ಭಟ್ಟಾರಕರಂ'

ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ೨೫೪ರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮುನಿಪ್ರತಿಮೌಷಧದಿಜಯ ವ್ವಾದಿ

ದೇಹ ಜಿನದರ್ಶನ ಪೂತಗಾತ್ರಃ" ಎಂದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನು ೕಸವರುಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ

ಪದದನುರಾಗದಿಂ ನಿಗಳ್ದಿ ಶಾಸನದೇವತೆಪೂಸೆ ಪಾದಲೇ

ಪದಗುಣದಿಂದಿ ಯೋಜನ ಸಹಸ್ರಮನಿಮಿರ್ದುಲೆಯ್ದು ಪ್ರೆಂದು ಸಂ

ಪದಮನಪೂರ್ವವಾಗಿ ತಳೆದಿದರಿರಿಯೊಳ್ಸಲೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ನಾ

ಮ ದೇಸಿದಾ ಮುನೀಂದ್ರನತಿಂದ್ರನನತಿಯೊಳಾರು ಬಣ್ಣಸರ್ ॥

ಎಂಬ ದಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಶಾಸನದೇವತೆಗಳನ್ನ ಪೂಪಾ. ರ ಸೇವೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಪೂಪಾರನ್ನ

ತೀರ್ಥಂಕರರೊಡನೆ ಸಮೀಕರಿದ್ದಾನೆ. ಪೂಪಾ.ರಿಗೂ ತತ್ಪಾಚೀನರಾದ ಕುಂದಕುಂದರಿಗೂ ಈ

ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾನಶಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಆರೋಪಿತವಾಗಿದೆ ಮಾತ್ರ ಅಪರನಾಮಧೇಯದ ಜೊತೆಗೆ

ಚತುರಂಗುಲ ಚಾರಣಋದ್ಧಿ ಕುಂದಕುಂದರಿಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ರೋಚಕವಾಗಿ ಮೈತಳೆದ ಕವಿಕಲ್ಪಿತ ಹಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಾಗಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು. ಪೂ.ಪಾ.ರು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಂಕಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೆಂಬುದು ಎಷ್ಟು ನಿಜ ತಿಳಿಯದು. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಗ್ಗಾಂವಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಂಕಾಪುರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಜೈನರ ಪ್ರಮುಖ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದುದು ನಿಜ. ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಉತ್ತರಪುರಾಣ ರಚನೆ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲೇ. ಪೂ.ಪಾ.ರಿಗೆ, ಅವರು ಭಟ್ಟಾರಕರೂ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರಶಿಷ್ಯರೂ ಇದ್ದರೆಂಬುದು ಶಿಷ್ಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರೆಂಬುದೂ ನಿಜಾಂಶ.

ಪೂ.ಪಾ.ರು ಕನ್ನಡಿಗರಾದವರೆಂಬುದರಲ್ಲೂ ಸತ್ಯವಿರಬಹುದು. ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಲೆಯೂರಿನಲ್ಲಿ (ಕನಕಗಿರಿ) ಆಯಿತೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೇವಚಂದ್ರನೂ ಹುಟ್ಟಿ ಕಡೆದ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದವನಾದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಕುಂದಕುಂದ, ಘೋಷನಂದಿ, ಉಮಾಸ್ವಾಮಿ, ಬಲಾಕಪಿಂಛ, ಸಮಂತಭದ್ರ ಸಿಂಹನಂದಿ, ಕವಿಪರಮೇಶ್ವರ, ಪೂಜ್ಯಪಾದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮಮತೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆತ ತನ್ನ (ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನಾದ ಪದ್ಮರಾಜನ ಜತೆಗೂಡಿ ಬರೆದನೆಂಬುದು ಪ್ರಾಯಶಃ ಸರಿಯಿರಲಾರದು) ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಚರಿತೆಯೆಂಬ (೧೫ ಸಂಧಿ ೯೩೨ ಪದ್ಯ) ಸಾಂಗತ್ಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು (೧೭೯೨) ಬರೆದಿರುವುದನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು. ಮುದ್ರಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದೊರೆತು ದೇವಚಂದ್ರ ಕೊಡುವ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ತಂದೆತಾಯಿ –ಇವನ್ನು ಕದಲಿಸುವ ತನಕ ರಾಜಾವಳೀ ಹೇಳಿಕೆಯೇ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ವಜ್ಜನಗಳು ಒಂದು ನಮೂನೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ದೇವಚಂದ್ರನ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಚಾಲುಕ್ಯ ದಾಖಲೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (೭೨೯) ಪೂ.ಪಾ.ರು ಆಲಕ್ತಕನಗರದವರೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಶಿಷ್ಯ ದೇವಗಣ ಮೂಲಸಂಘದ ಉದಯದೇವ ಪಂಡಿತನಿಗೆ ದೊರೆ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಚಾಲುಕ್ಯನ ಶಂಖಜಿನೇಂದ್ರ ಬಸದಿಗಾಗಿ ೭೦೦ರಲ್ಲಿ

ಕರ್ದ್ವ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದತ್ತಿಯಿತ್ತುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ದಿಗಂಬರ ಪಟ್ಟಾವಲಿಯೊಂದು ಇವರ ಕಾಲ ೨೦೧–೨೫೧ ಎಂದಿದೆ.

ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಕಾಲ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಇವರ ಜೀವಿತ ಸಮಯವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ: ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಇವರ ಜನ್ಮವು ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ ೨೮೧, ಆಚಾರ್ಯ ಪದಾಸೀನರಾದದ್ದು ವಿ.ಸಂ ೩೦೮, ಆಯುರ್ಮಾನ ೭೧ ವರ್ಷ; ಆದುದರಿಂದ ಇವರ ಸಮಯ ವಿ.ಸಂ ೨೮೧–೩೫೨ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೨೩–೨೯೪. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ೫ ಶ. (ಬೂಲರ್, ಲೂಯಿರೈಸ್, ಹೀರಾಲಾಲ್ ಜೈನ್, ಆ.ನೆ. ಉಪಾಧ್ಯೆ) ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಜಿ.ಪಿ. ಜೈನ್ ೪೬೪–೫೨೪ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎ.ಎನ್ ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ: **Kundakunda belonged to c. to the beginning of the christian era, and Pujya pada lived a bit earlier than the last quarter of the 6th century A.D.”** (ಮುನ್ನುಡಿ ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶ, ಪು ೬೬೭) ಕೆಲವರು ೬ನೇ ಶ. (ಕೆ. ಬಿ. ಪಾಠಕ್ ಜ್ಯೋತಿಷಾಚಾರ್ಯ ನೇಮಿಚಂದ್ರಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ಡಾ|| **†. ýµºN Aª) ÞC®Šå7yÉ ý® (m ›. šÑ‹Š)** ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳಿವೆ. ಐದನೆಯ ಶ. ದ ವೇಳೆಗೆ ಪೂ. ಪಾ. ರು. ಖ್ಯಾತನಾಮರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು.

ಈ ವಿವಿಧ ಸೂಚನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ರಾಜಾವಳೀ ಕಥೆಯ ಕಾಲ ನಿರ್ದೇಶನ ನಂಬಿಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೇವಚಂದ್ರನು ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಶಕ ವರ್ಷ ೩೦೦ ರಲ್ಲಿ (೩೭೮) ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಧಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ನಂದಿಸಂಘದ ಪಟ್ಟಾವಳಿ ಪ್ರಕಾರ ಪೂಜ್ಯಪಾದ, ಜಯನಂದಿ, ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಯೋಗಿ, ಅನುಭಾವಿ, ವೈಯಾಕರಣಿ, ಘನಪಂಡಿತರ ಕನಸಾಭಿಷಾ ವಿಮರ, ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಷ್ಟವೈಯಾಕರಣರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು; ಇಂದ್ರ

ಚಂದ್ರ ಕಾಶಕೃತ್ಸ್ನ ಪಾಣಿನಿ ಶಾಕಟಾಯನ ಅಮರ ಆಪಿಶಲಿ (ದಾತುಪಾಠ) ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಗುಣನಂದಿ, ವಜ್ರನಂದಿ–ಕ್ರಮವಿದ್ದು ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ನಿದನರಾದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ವಜ್ರನಂದಿ ಬಂದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ (ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ-ಎರಡು ಗುರ್ವಾವಲಿ ಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾಕೃತದ್ದ ಉಪಾದೇಯ) ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ವಜ್ರನಂದಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಘವನ್ನು ೪೭೬ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನೆಂದು ಉಜ್ಜೈನಿಯ ದೇವಸೇನ ಕೃತ (೯೩೩) ದರ್ಶನಸಾರದ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ದೇವಸೇನನು ಕನ್ನಡದ ದೇವಚಂದ್ರನಂತೆ, ಅಷ್ಟೇನು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹನಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಪೂ.ಪಾ. ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಚಾರ್ಯರು. ಅದರಿಂದ ಪೂ. ಪಾ. ರ ಜೀವಿತ ಕಾಲವನ್ನು ೩೯೦ ರಿಂದ ೪೭೦ ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಂಗರ ದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತನು ಪೂ. ಪಾ. ರ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮೀಕಿಯ ಕಾರ ಸು. ೪೮೨–೫೨೨–೫೧೭ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಕಾಲವನ್ನು ೫ ಶ. ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯವಿದೆ. ಸು. ೪೫೦ ಎಸ್ ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ದುರ್ವಿನೀತನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಗುರುವಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ **(QJMS, XL p. 68).** ರಾ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ದುರ್ವಿನೀತ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಶಿಷ್ಯಗುರು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದಾರೆ (ಪ್ರೈ.ಆರ್. ೧೯೧೨, ಪು. ೩೫) ಆದರೆ ಪೂ ಪಾ, ಗಂಗದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತನ ಗುರುವೆಂಬುದ ವಾಸ್ತವವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಡಾ|||†. Ç|ÑN Aª®LÉ§É CÀ§² ¶®Ñ̄ªº ªÀ§ÜĢµ÷ ¥À½ÿ. ¸À..¸À ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅ.ಟಿ. **(Dr. B. Sheik Ali, History of the Western Gangas 1976, Pp-66-68 71, 171, 284, 286, 289-293, 295, 2981-324)**

ಆಚಾರ್ಯ ಅಕಲಂಕರು ಪೂ. ಪಾ. ರ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನ ತತ್ವಾರ್ಥರಾಜವಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಕಲಂಕ (ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ) ರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ

ಸಾಹಸತುಂಗ ದಂತಿದುರ್ಗನ (ಸು. ೭೫೦) ಸಮಕಾಲೀನರು ಜಯಾದಿತ್ಯ ವಾಮನರು (೭೦೦) ಕಾಶಿಕಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಪೂ. ಪಾ. ರು ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯರಾಗಿ ಸೇರಿಹೋಗಿದ್ದುದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ದೇವಚಂದ್ರನ ಹೇಳಿಕೆ ಬಲಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಚಾಲುಕ್ಯನಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ನಿರವದ್ಯ ಪಂಡಿತನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈಯಾಕರಣನಾಗಿದ್ದು ೬೭೮ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಈತನೂ ಪೂ. ಪಾ. ರ ಶಿಷ್ಯನೋ. ನೇರ ಶಿಷ್ಯನೋ ಆದರೆ ಪೂ. ಪಾ. ರ ಕಾಲವನ್ನು ೭ನೇಯ ಶ. ಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದೀತು. ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ೮ನೆಯ ಶ. ದ ಆರಂಭದಿಂದ ಇದಿನವರೆಗೂ ಪೂ. ಪಾ. ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವುಳ್ಳ ಕೃತಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಪುನ್ನಾಟ ಸಂಘದ ಜಿನಸೇನರು (೭೮೩)ಹರಿವಂಶ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೫೯೮–೬೭೮: ೮೦ ವರ್ಷ ಜೀವಿತಾವಧಿ ದುರ್ವಿನೀತನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸಮಂಜಸ "ಸುಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತವಾದುದ್ದು ೬೦೫ ರಲ್ಲಿ; ಆ ವೇಳೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ಸು. ೨೫ ವರ್ಷ ದುರ್ವಿನೀತನ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ್ದು ೬೦ ವರ್ಷ ಅದರಿಂದ ೫೮೦ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ದುರ್ವಿನೀತನ ಜನಿಸಿರಬಹುದು. ೬೭೦–೬೭೮ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂ ಪಾ ರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವಲ್ಲ ಬಳಸಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಡಿವ್ಯಾಕರಣೇಕ್ಷಿಣಃ
ದೇವಸ್ಯದೇವವಂದ್ಯಸ್ಯನವದ್ಯಂತೇಗಿರಃ ಕಥಮ್ ||

ಪೂರ್ವಪುರಾಣ ಖ್ಯಾತಿಯ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರು (೮೩೭) ದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕವೀನಾಂ ತೀರ್ಥಕೃದ್ದೇವಃ ಕಿಂತರಾಂ ತತ್ರ ವರ್ಣ್ಯತೇ

ವಿದುಷಾಂ ವಾಙ್ಮಲಧ್ವಂಸಿ ತೀರ್ಥಂ ಯಸ್ಯ ವಚೋಮಯಮ್ ||

ಆದಿಪುರಾಣ ೧–೫೨

ಕುಂದಕುಂದಾನ್ವಯದ ಮೂಲಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜೈನ ದಿಗಂಬರಾಚಾರ್ಯರಾದ ನಂದಿಸಂಘದ ಪೂ. ಪಾ. ರಿಗೆ ಪೋಷಕರಿಟ್ಟ ಹೆಸರು ದೇವನಂದಿ. ಕುಂದಕುಂದ, ಉಮಾಸ್ವಾತಿ (ಸ್ವಾಮಿ) ಸಮಂತಭದ್ರ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದವರು ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಜಿನಸೇನ, ವಾಮನ (ಕಾಶಿಕಾಕರ್ತೃ) ಗುಣನಂದಿ, ಅಕಳಂಕ, ಧನಂಜಯ ವೀರಸೇನ—ಇವರೆಲ್ಲ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಅನಂತರದವರು.

ಜೈನಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸುವ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಈ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹರಿದುಬಂದ ಜೈನಾಗಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಜ್ಞಾನಸುಧೆಯ ಧಾರೆ, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸಿದರು. **Further the jaina acayas rendered an invaluable service to litereture (B.S. Ali, p 284).** ಆದರೆ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನವರು ಹಲವರು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ, ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಹೆಸರುಗಳ ಸಮಾನತೆಯೇ ಬೇರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮೀಕರಣವೇ ಬೇರೆ. ಸಮಾನ ಹೆಸರಿನ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾರು, ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದವರು? ಎಂಬುದರ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಈ ಸಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹವಿಲ್ಲದ ಹಲವು ಎಚ್ಚರದ ಜೊತೆಗೆ ಜೈನಾಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಪಟ್ಟಾವಲೀಗಳ ಪರಿಚಯ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಕವಿ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ವಸ್ತುತರದ ದಾಖಲೆಗಳ ಅವಲೋಕನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಸಮ್ಯಕ್ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಲ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಗತ್ಯ. ಪೂ. ಪಾ. ರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೋರಿದೆ. ವಿವಿಧ ಕಾಲದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತಿತರ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಪಾ.ರ.ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೂ ಒಬ್ಬರೇ ಪೂ ಪಾ. ರನ್ನ ಕುರಿತದ್ದು ಎಂಬ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೇಳಿಕೆ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ, ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ, ಎಂಬ ಗಂಭೀರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯೂ ಇದೆ. ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತ. ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಪುಲವಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಸಾದ ಜೈನರ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು **(Jyoti Prasad Jain, Jaina Gurus of the Pujyapada, Jaina Antiquary XVI- 1,2,17, 1)**

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಪೂ. ಪಾದ **HP.±UÉ î@ÒR±oÉæ ÀSÉ¯ yÁ@ÒUɱº HP.±UÉ I¯|| HÂ¬. OE**ಹಾರ್ನ ಅವರು ಕಳೆದಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಚಿಂತನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸ್ವಲ್ಪ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಟೀಕೆಗೂ ಗುರಿಯಾದರು. ಪುಣೆಯ ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣ' ಎಂಬ (=ಜೈವ್ಯಾ) ಹೆಸರು ಆಯ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಕಿಲ್‌ಹಾರ್ನ್ ಮಹಾಶಯರು ಅಮೂಲ್ಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಆಂಗ್ಲಲೇಖನ ಬರೆದರು. **(Onthe Jainendra Vyakarana, Dr. F. Kielhom, Indian Antiquary. 10 March 1881, pp, 75-79)** ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಿಳಿಸಿರುವುದು "ಪೂಜ್ಯಪಾದ (ಜಿನೇಂದ್ರ) ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪೂ. ಪಾ. ರೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಅದು ವರ್ಧಮಾನ ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಪೂಜ್ಯದೇವರಿಂದಲೇ ಬಂದುದು (ಜಿನಸ್ಯ ವಿನಿರ್ಗತಮ್) ಹೇಳುವುದು ಭಾರತೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಅದರಂತೆ 'ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಜಿನೇಂದ್ರ' ರಿಂದಲೇ ವ್ಯಾಕರಣವು ಬಂತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದರೂಪಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಎಂಬುದು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಪೂ ಪಾ ರಾದ ಜಿನೇಂದ್ರ ವರ್ಧಮಾನರ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದ

ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬರೆದವನು ಸೋಮದೇವ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಹೇಳುವ ದೇವನಂದಿ ಎಂಬವನು” ಇದಿಷ್ಟೂ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಸಾರಾಂಶ.

ಕೆ.ಬಿ. ಪಾಠಕರು ಕೀಲ್‌ಹಾರ್ನರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಕೀಲನ್ನೇ ಮುರಿದು ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಎಂಬುದು ವರ್ಧಮಾನ ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸದಲ್ಲ, ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬರೆದ ಕರ್ತೃವಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮತ್ತು ದೇವನಂದಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದುದನ್ನೂ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದರು. **(Puiyapada and the authorship of the jainendra Vyakarana, K.B.Pathak. C.B.,** ೧೨. ೧೮೮೩ **pp**೧೯-೨೧ **).** ಪಾಠಕರ ಹೇಳಿಕೆಯ ತಿರುಳಿಷ್ಟು :- **Having thus shown, by satisfactory proofs, that Pujyapada was the author of Jainendran, and that he was also called Devanandi, I would add, in conclusion, that many of the works of this illustrious author have survived the ways and wear and tear of twelve centuries, and are still to be found in the great basis of Southern India”** (ಅದೇ, ಪುಟ ೨೧) ಕೀಲ್‌ಹಾರ್ನರು ಜೈ. ವ್ಯಾ. ಪೂ. ಪಾ. ರಿಂದ ರಚಿತವಾದುದಲ್ಲ. ದೇವನಂದಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದದ್ದು [illegible] ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

“ಕೀಲ್‌ಹಾರ್ನರು ಪೂ. ಪಾ. ರನ್ನು ತೀರ್ಥಂಕರ ವರ್ಧಮಾನರೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರು ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆದುದರಿಂದಾಗಿ ತಪ್ಪು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಪೂ ಪಾ.ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು

ಗುರುತಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾಲ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು – ಇವು ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿದೆ. ನಾನೀಗ ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವ ಆಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. 'ಪೂಜ್ಯಪಾದ'–ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಿರುದು ಇಲ್ಲವೇ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೇ ಹೊರತು ಆ ಯತಿಯ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರಲ್ಲ. **Though it may been customary to designate Devanandin or Gunanandin by this term, just as it is usual to call Kumarilabhatta Bhattapadah, yet there must have been many Jaina Pujyapadas, jus as there are many Bhattas. Hence the utmost caution is necessary in using inscriptions or passages from books which mention a Pujyapada for fixing the date of the Pujyapada". (Dr. G. Buhle. Book Notice of Pro P. Peterson's A Second Report of Operations in search of Sanskrit MSS in the Bombaycircle, JBBRAS, 1884, I.A 14,p.355).**

ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಹೆಸರಾದರೂ ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವುದು ಅದೇಯೇ; ಅವರ ದೇವನಂದಿ (ದೇವೇಂದ್ರ ಕೀರ್ತಿ?) ಎಂಬುದು ಮೂಲ ಹೆಸರು, ಜತೆಗೆ ಜಿನೇಂದ್ರ ಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ಇದೆ–ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. (ನಂದಿ ಸಂಘದ ಪಟ್ಟಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದೇವನಂದಿ ಎಂಬ ಪದ ಇಮರೀ). ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನದಲ್ಲೂ ಇದು ತುಂಬಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹೊಯ್ಸಳ ಒಂದನೆಯ ನರಸಿಂಹನ ಮಹಾಪ್ರಧಾನನೂ ಹಿರಿಯ ಭಂಡಾರಿಯೂ ಆದ ಹುಳ್ಳರಾಜನು ತನ್ನ ಗುರು ದೇವಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ನಿಸಿದಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಜನ್ ೧೨, ೧೧೬೩

ರಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (ಶ್ರ.ಬೆ ೭೧ (೬೪) ಒಂದು ಕಡಿ ಹೀಗಿದೆ: (ಸಾಲುಗಳು ೨೬ ರಿಂದ ೩೪):

ಯೋ ದೇವನನ್ದಿಪ್ರಥಮಾಭಿದಾನೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಮಹತ್ಯಾ ಸ ಜಿನೇಂದ್ರಬುದ್ಧಿಃ

§°ÿ®zãÿ¯µ²° cxµ°®q¯Ã®zq²ಜಿ®°ÿ¯u¯®±§°®±v°®ã ||

ಮೊದಲ ಹೆಸರು ದೇವನಂದಿ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಅಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಜಿನೇಂದ್ರಬುದ್ಧಿ ಎಂದೂ, ಅವರ ಪಾದಾಯುಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಪೂಜಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದ ಕಾರಣ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಎಂದು ಹೆಸರುಗಳಾದುವು. (ಇವರಿಗೆ ಔಷಧಿಬುದ್ಧಿಯಿತ್ತೆಂದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿವೆ) ಯಾವುದೇ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವ ಇಂಥ ದಾಖಲೆ ಸಿಗುವುದ ಅಪರೂಪ ಎಂಬಷ್ಟು ಅಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ಆಧಾರವನ್ನು ಇದು ಇದಗಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನೆ ಶ್ರ.ಬೆ ೩೬೦ (೧೫೪) ಶಾಸನವೂ ದೃಢೀಕರಿಸಿದೆ (ಸಾಲುಗಳು ೩೫–೩೭):

ಪ್ರಾಗ್ಯಭ್ಯಧಾಯಿ ಗುರುಣಾ ಕಿಲ ದೇವನಂದೀ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪುನರ್ವಿಪುಲಯಾ ಸ ಜಿನೇಂದ್ರಬುದ್ಧಿಃ

ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಇತಿಚೈಷ ಬುಧೈಃ ಪ್ರಚಖ್ಯೇ ಯತ್ಪೂಜಿತಃ ಪದಯುಗೇ ವನದೇವತಾಭಿಃ ||

ಜೈನಾಚಾರ್ಯರ ನಿಡಿದಾದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಗೆ: ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆಕಾರರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಕಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕರ್ತೃಗಳು.

ಅ. ದಾರ್ಶನಿಕ ಕೃತಿಕಾರರು: ಭೂತಬಲಿ ಪುಷ್ಪದಂತ ಮಾಘನಂದಿ ಉಮಾಸ್ವಾತಿ

ಆ. ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಕಾರರು: ಶಾಕಟಾಯನಾಚಾರ್ಯರು

ಇ. ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರ ಕವಿಗಳು: ಜಿನಸೇನರು, ಗುಣಭದ್ರರು.

ಪೂ.ಪಾರು. ದಾರ್ಶನಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಮೂರು ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿ ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ:

ಜೈನೇಂದ್ರಂ ನಿಜಶಬ್ದಭೋಗಮತುಲಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಃ ಪರಾ
ಸಿದ್ಧಾಂತೇ ನಿಪುಣತ್ವಮುದ್ಧಕವಿತಾಂ ಜೈನಾಭಿಷೇಕಃ ಸ್ವಕಃ
ಛಂದಸ್ಸೂಕ್ಷ್ಮಧಿಯಂ ಸಮಾಧಿಶತಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಂ ಯದೀಯಂ ವಿದಾಮಾ
ಖ್ಯಾತೀಹ ಸ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮುನಿಪಃ ಪೂಜ್ಯೋ ಮುನೀನಾಂ ಗಣೈಃ ॥

ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರ.ಬೆ. ೭೧(೬೪) ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ. 'ಜೈನೇಂದ್ರ' ಕೃತಿಯು ಅವರ ಅನನ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೆ ಸಾರುತ್ತದೆ. ತತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು 'ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ' ಗ್ರಂಥ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಜೈನಾಭಿಷೇಕ' ಗ್ರಂಥವು ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದರೆ 'ಸಮಾಧಿಶತಕ' ವು ಚಿತ್ತ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ-ಹೀಗೆ ಮುನಿಜನ ವರ್ಗದಿಂದ ಗೌರವಿಸಿಕೊಂಡ ಪೂ.ಪಾ. ಮುನಿಪರ ಕೀರ್ತಿ ಗುಣಾವಳಿ ಸಿಗಲಿದೆ.

ಪೂ.ಪಾರ ಹೆಸರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ಜಿನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣ(ಶ ಬ್ಧಾ ವತಾರ) ೨. ನ್ಯಾಯ ಕು ಮ ದ ಚಂದ್ರೋದಯ (ನ ಗರ ಶಾಸ ನ, ಎಕಲ) ೩. ಮು ಗ್ಧ ಬೋಧ ವ್ಯಾಕ ರಣ ೪. ಶ ಬ್ಧಾ ವತಾರ ಟೀಕೆ (ನ್ಯಾ ಸ) ೫. ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರ (?) ೬. ಸ ರ್ವಾಥಸಿದ್ಧಿ (ಜೈನ ದ ರ್ಶವನ್ನ ಸಂಗ್ರಾ ತಿಸ ಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿಸಿರು ವ ತ ತ್ವಾ ರ್ಥಸ ೂತ್ರ ದ ಮೇಲ ಬರಿದ ಮೊದಲ ವ್ಯಾ ಖ್ಯಾ ನ) ೭. ವೈದ್ಯ ಸಾರ (ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ ಕ) ೮. ಇಷ್ಟೋಪದೇಶ ೯. ಸ ಮ ಾಧಿ ಶ ತಕ (ಸ ಮ ಾಧಿ ತ ಂತ್ರ) ೧೦. ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ೧೧. ಜೈನಾಭಿಷೇಕ ೧೨. ಜ್ಞಾ ನ ಚಂದ್ರ ಚರಿತೆ (ಪ್ರಾ ಕೃತದಲ್ಲಿ ವಾಸ ವಚಂದ್ರ ಬರೆದ ದನ್ನ ಕ ನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ ರಿವ ರ್ತಿಸಿದ ರಿಂದು ಪಾಯ ಣವರ್ಣೆಯ ಹೇಳಿಕೆ) ೧೩. ಸಿದ್ಧ ಭಕ್ತಿ, ಆಚಾರ್ಯ ಭಕ್ತಿ) ೧೪. ಶಾಂತ್ಯಷ್ಟ ಕ ೧೫. ಪಂಚ ವಸ್ತುಕ (ವೃತ್ತಿ) ೧೬. ಸ್ವ ಪ್ನಾ ವಲಿ (?)

ಇತ್ಯಾ ದಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ವರು ಪೂ ಪಾ. ರ ಹ ಸ ರೀ ಜಪ ಾ ಮ ಾಡುತ್ತಾ ದ ಂತ . ಇವು ಗ ಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ವು ಇದ ವರೆಗ ೂ ದ ೂರೆತಿಲ್ಲ . ಇನ್ನು ದ ೂರೆಯ ುತ್ತವ ೂ ದು ಲ ಕ್ಷ ದ ಷೇ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾ ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಈ ಕೃತಿಗ ಳಲ್ಲಿ ಲ ೇಖಕ ಪೂ ಜ್ಯಪಾದ ರ ಸ್ವಮಿಾರ ಬ ುದ್ದಿಲ್ಲ ದು ತ್ತವ ೂ ಬಲ್ಲಿದ ರಿಗೆ ಬಿರ ಗ ು ಂಟು ಮಾಡಿದೆ, ತಿಣು ಕು ವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪೂ ಜ್ಯ ಪಾದ ರನ್ನ ಸ್ತು ತಿಸಿರು ವ ಕ ನ್ನಡದ ಕವಿಗ ಳು ಮ ೂರು ತೆರ ನಾಗಿದ್ದಾ ರೆ.

ಅ. ಮ ಾಹ ೂಲಿನಂತೆ ಜೈನಾಚಾರ್ಯ ರನ್ನ ಸ್ತು ತಿಸಾಗಿ ಸ್ತು ತಿಸಿರು ವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗ ಳು.

ಆ. ತಾವು ಸ್ತೋತ್ರ ಮ ಾಡು ವ ಜೈನಾಚಾರ್ಯ ರ ಕೆಲ ವು ವಿಶ ೇಷ ತೆಯ ನ್ನ ನಿರ ೂಪಿಸಿರು ವವರು.

ಇ. ಕೆಲ ವು ಕೃತಿಗ ಳ ನ್ನ ಹೆ ಸ ರಿಸಿರು ವವರು.

ಪಾಶ್ವ ೯ಪಂಡಿತ ನ (೧೨೨೨) ಪಾಶ್ವ ೯ನಾಥ ತ್ರು ರಾಣದು ಪದ್ಯ ಪ್ರಾಪಾ. ರ ತ್ರು ಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಸಕಳೋ ತ್ತಿ ಸು ತ ಪ್ರಾ ಜ್ಯಪಾದ ಮು ನಿಮು ತಾಂ ಪೇಳ್ದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾ
ರಕದಿ ದೇಹ ನ ದೋಷ ಮಂ ಷಿ ತ ವಾಚಾ ದೋಷ ಮಂಶ ಬ್ದ ಸಾ
ಧಕ ಜ್ಯೆನೇಂದ್ರ ದಿನಾ ಜಗಜ್ಜ ನದ ಮಿಥ್ಯಾ ದೋಷ ಮಂ ತ ತ್ವ ಬೋ
ಧಕ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಿ ಕಳೆದಂ ಕಾರು ಣ್ಯದ ಗ್ಧಾರ್ಣವಂ ೧-೧೮

ವೃತ್ತ ವಿಲಾಸ ಕ ವಿ (೧೩೬೦) ತ ನ್ನ ಧ ರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆಯ ಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನ ಹೇಳಿದ್ದಾ ನೆ.

ಧ ರದಿ ಜ್ಯೆನೇಂದ್ರ ಮ ಂ ಬಾಸು ರಮ ನೂರಿ ದಂ ಪಾಣಿನೀಯ ಕ್ಕೆ ಟೀಕಂ
ಬರಿ ದಂ ತ ತ್ತ್ವಾರ್ಥಮ ಟಿಪ್ಪಣದಿಂ ಪಿದಂ ಯ ಂತ್ರ ಮ ಂತ್ರಾ ದಿಶಾಸ್ತ್ರೋ ಪನ್ನ
ಕ್ಕರ ಮಂ ಧ ರೋಕ್ಷ ಣಾರ್ಥ ವಾಗಿ ಪ ದಕ ಮಾ ಂ ಪ್ರಾ ಜ್ಯಪಾದ ವ್ರತೀಂದ್ರ ||

ಧ ರೋಕ್ಷ ಣಾರ್ಥ ವಾಗಿ ಪ್ರಾ ಪಾರು 'ಯಂತ್ರಾ ಮ ಂತ್ರಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋತ್ಕರ' ವನ್ನು ಮ ಚಿಸಿ ಯ ಶಸ್ಸ ತಳೆದ ರಿಂದು ವೃತ್ತ ವಿಲಾಸ ಕ ಮೇ ಳುವುದನ್ನು ಗಮ ನಿಸ ಬಹು ದ.

ಬಹ ಳ ಜನ ಹ ಸರಿ, ಬಹ ಳವಾಗಿ ಬಳ ಸಿ ಪಡೆದಿರು ವ ಜ್ಯೆನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾ ಕರಣವನ್ನ ಒಂದು ಪರಿಪೂರಿ ಮ ಾಡಿದ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಯೆ ಂದು ಮ ನ್ನಿಸಿದ್ದಾ ರೆಂಬ ದ ನಿಜ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ಭಿ ನ್ನಾ ಭಿ ಪ್ರಾಯ ವೂ ಇದೆಯೆ ಂಬ ದನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿ ನೋಡು ವ ಸಂಶೋಧಕರು ಪ ರಿಗ ಣಿಸ ಬೇಕು. ಕಿಲ್‌ಹಾರ್ನ್‌ರ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯ ದಂತೆ ಜ್ಯೆನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾ ಕರಣವು ಪಾಣಿನಿ,

ಕಾತ್ಯಾಯನ, ಪತಂಜಲಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರದಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಕೃತಿಯನ್ನಿತ್ತಾರೆ; ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಆಗುವ ಒಸಗೆಗೆ ಸಮನಾದ ಸಂತೋಷ, ವ್ಯಾಕರಣಕಾರನಿಗೆ ಅರ್ಧಸ್ವರ ಉಳಿದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಂಬ ಏಕೈಕ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಈ ವ್ಯಾಕರಣ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪಾಣಿನಿ ವೈದಿಕ ನುಡಿಕಟ್ಟು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಜೈನ ವ್ಯಾಕರಣ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾತ್ತ ಅನುದಾತ್ತ ಸ್ವರಿತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರಾಘಾತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರನ ಕಲ್ಪನಾಚಾತುರ್ಯ ಒಂದೋ ಹಲವಾರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. **"But the most effective means which he employs to attain his object is the formation or, in some cases, the adoption of a large number of short technical terms"** (ಹಿಂದಿ ಉದಾಹೃತ, ಪು ೧೭೬-೭೭) ಪಾಣಿನಿ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹತ್ತು ಜನ ತತ್ಪೂರ್ವ ವೈಯಾಕರಣರಾದ ಆಪಿಶಲಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಚಾಕ್ರವರ್ಮಣ, ಗಾಲವ, ಗಾರ್ಗ್ಯ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಶಾಕಟಾಯನ, ಶಾಕಲ್ಯ, ಸೇನಕ, ಸ್ಫೋಟಾಯನ ಎಂಬುವರನ್ನು ಜೈನ ವ್ಯಾಕರಣ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಜೈನರೂ ಕೆಲವರು ಆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟ ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣವು ಶ್ರೀದತ್ತ, ಯಶೋಭದ್ರ, ಭೂತಬಲಿ, ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರ, ಸಿದ್ಧಸೇನ, ಸಮಂತಭದ್ರರನ್ನು ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬಂದ ಪಾಲ್ಯಕೀರ್ತಿ ಶಾಕಟಾಯನನು ತನ್ನ ಶಾಕಟಾಯನ ವ್ಯಾಕರಣ(ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ)ದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯವಜ್ರ, ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧನಂದಿ ಎಂಬುವರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬಿಲ್ವಲ್ಕರ್ ಅವರು ಕಟುಟೀಕೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ:

"Devabandi alias Pujyapada. . .now here quoted by name of acknowledged his obligation to authors and works not be longing to his own religion. . . .that the names so put in were

simply added pujarthan and were of no value for the history of grammar and that probably they were merely well known jain authors who used particular grammatical forms and not necessarily old grammarians" (Belvalkar, Systems of Sanskritgrammer, Poona, 1915).

ಜೈವ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪೂಪಾರು ಹೇಳುವ ಹೆಸರುಗಳು ಕೇವಲ ನಾಮಧಾರಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ಖ್ಯಾತನಾಮರು. ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಿದ್ಧಸೇನರ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕೂಡ ಗಮನಿಸಬೇಕು; ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಸೇನನ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಿಕಾದ (೯-೨೨) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಇದೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಿಕಾದಿಂದ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನೂ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ (೭. ೧೩) ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಭಯನಂದಿಯೂ ತನ್ನ ಮಹಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ (೧. ೪. ೧೬) ವೈಯಾಕರಣಿ ಸಿದ್ಧಸೇನರನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಿನಸೇನರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರರ ಕೃತಿ ಚಂದ್ರೋದಯ. ಈ ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರರನ್ನು ಜಿನಸೇನರೂ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾನಂದರು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀದತ್ತನ 'ಜಲ್ಪನಿರ್ಣಯ'ವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಶೋಭದ್ರರೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀದತ್ತರಂತೆ ಪ್ರಭಾವಾದಿಗಳೆಂದು ಜಿನಸೇನರ ಉವಾಚ. ಇನ್ನು ಸಮಂತಭದ್ರರಂತೂ ವಿಖ್ಯಾತರು (ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಬುದ್ಧನಿಗೂ ಸಮಂತಭದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಮಂತಭದ್ರನಿಗೂ ಬುದ್ಧನಿಗೂ ನಾಮಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ಸಮೀಕರಿಸುವುದು ಅಭಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಾಯಿತು. ಇಂದ್ರ, ಸಿದ್ಧಸೇನ ಮತ್ತು ಆರ್ಯವಜ್ರ ಕುರಿತು ಪಂಡಿತ ನಾಥೂರಾಮ ಪ್ರೇಮಿಯವರು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.) ಆದುದರಿಂದ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಕೊಡುವ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಿಜ: ಆದರೂ ಪೂಪಾ.ರು ಮತ್ತು ಶಾಕಟಾಯನರು ಹೇಳುವ ಈ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರರೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೂ ತೀರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಡಾ|| ಅ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರು

ಹೇಳುವಂತೆ **'But one thing is beyond doubt that are the names of Jain teachers who were held in great respect by the respective grammraians"** (ಶಾಕಟಾಯನ ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಂಪಾದಕರು, ಪುಟ ೯, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೭೧) ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ (ಕಿರಿಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ) ೩೦೦ ಸೂತ್ರಗಳ (ಹಿರಿಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ೭೦೦ ಸೂತ್ರಗಳ) ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜೈನ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಪ್ರಥಮವೂ ಆದ ಜೈವ್ಯಾಪು ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಪರಂಪರೆಯ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲೊಂದು :

ಇಂದ್ರಶ್ಚಂದ್ರಃ ಕಾಶಕೃತ್ಸ್ನಾಪಿಶಲೀ ಶಾಕಟಾಯನಃ
ಪಾಣಿನ್ಯಮರಜೈನೇಂದ್ರಾ ಜಯನ್ತ್ಯಷ್ಟಾದಿಶಾಬ್ದಿಕಾಃ ||

ಬೊಪ್ಪದೇವ, ಧಾತುಪಾಠ

ಅಷ್ಟ ಶಾಬ್ದಿಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಸಾಧಾರಣವೇ ಹೊರತು ಉನ್ನತವಾದುದಲ್ಲ ಎಂದು **Dr. R. Birwe** ರವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ || ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರು "ಪೂಜ್ಯಪಾದ ದೇವನಂದಿಯ ವ್ಯಾಕರಣವು ಪಾಣಿನಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಶಾಕಟಾಯನನಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಮೂಲಕ ಹೇಮಚಂದ್ರನಿಗೂ ದೃಢವಾದ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಸಂಪಾದಕೀಯ ಪುಟ ೧೨) ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಈ ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಪಂಚವಸ್ತುಕ ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೂಡ ಬರೆದಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಡಾ|| ಪೀಟರ್‌ಸನ್ ಡಾ|| ಷೆಕೆಆಲಿ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣವಲ್ಲದೆ ಪಾಣಿನಿಯ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ 'ಶಬ್ದಾವತಾರ' ವೆಂಬ ನ್ಯಾಸವೊಂದನ್ನು ಬರೆದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಶಾಸನ ಹೇಳಿಕೆ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ :

ನ್ಯಾಸಂ ಜೈನೇಂದ್ರ ಸಂಜ್ಞಂ ಸಕಲಬುಧನುತಂ ಪಾಣಿನೀಯಸ್ಯ ಭೂಯೋ

ನ್ಯಾಸಂ ಶಬ್ದಾವತಾರಂ ಮನುಜತತಿಹಿತಂ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ ||

ಎ.ಕ. ೮ ನಗರ ಶಾಸನ ೪೬

ಅಲ್ಲದೆ "ಶಬ್ದಾವತಾರಕಾರೇಣ ದೇವಭಾರತಿ ನಿಬದ್ಧ ವಡ್ಡಕಥೇನ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ ಪಂಚದಶಸರ್ಗ ಟೀಕಾಕಾರೇಣ ದುರ್ವಿನೀತ ನಾಮಧೇಯೇನ" (ಮೈ.ಆ.ರಿ. ೧೯೧೨) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಬ್ದಾವತಾರ ಟೀಕೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಕೃತಿಗೆ ಬರೆದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪದ ರಾಸರವರು ಇದು ಪಾಣಿನಿಯ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಗೆ ಬರೆದ ಟೀಕೆಯೆಂದಿದ್ದಾರೆ. (ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್ ಮೈಸೂರು (೧೯೪೦) ಪುಟ ೩–೪).

ವೃತ್ತವಿಲಾಸನೂ (೧೩೬೦), ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಒರೆದು ಪಾಣಿನೀಯಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯ (೧–೧೪) ಎಂದು. ಪಂಡಿತ ಕೆ. ಭುಜಬಲಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರೂ ಇದನ್ನು ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (ಆದರ್ಶ ಜೈನ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಪುಟ ೭೯ ಭಾಗ ೧) ದೇವಚಂದ್ರನ 'ಪಾಣಿನಿಸೂತ್ರ ವೃತ್ತಿಯಂ ರಚಿಸಿದಂ, ಎಂಬ ಮಾತೂ ಇದನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಖ್ಯಾತಿ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞ ಡಾ || ಬಿ. ಷೇಕ್ ಅಲಿ ಯವರೂ ಇದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. **"Besides he (Durvinita) translated into Sanskrit,Gunadyas Brihat Kathas and it could have been as quite possible that he put into Kannada the original sabdavatara of Pujyapada in orader to express his regard for his guru"** (ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪುಟ ೭೬) ಬಿ.

ಎ. ಸಾಲೆತೋರೆಯವರೂ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತಿದ್ದರು)

(MediaevalJainism, p.23, 1938)

ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಈ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ:

ಅ. ಅಭಯನಂದಿಯ ಮಹಾವೃತ್ತಿ ಸು. ೧೧ಶತಮಾನ (ಕ್ರಿ.ಶ.)

ಆ. ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರರ ಶಬ್ದಾಂಭೋಜಭಾಸ್ಕರನ್ಯಾಸ

ಇ. ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಅಗ್ಗಳನ ಗುರುವಾದ ಆರ್ಯಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಗಳ ಪಂಚವಸ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ

ಈ. ಪಂಡಿತ ಮಹಾಚಂದ್ರನ ಲಘು ಜೈನೇಂದ್ರ, ೧೯ಶ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೦೦ ರಲ್ಲಿ ಗುಣನಂದಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಶಬ್ದಾರ್ಣವ ಎಂಬೊಂದು ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥವೂ ಇದೆ. ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣದ ಸೂತ್ರಗಳ ಸಂಶೋಧಿತ ಹಾಗೂ ಪರಿವರ್ಧಿತ ಸಂಸ್ಕರಣ ಇದಕ್ಕೂ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೦ರಲ್ಲಿ ಸೋಮದೇವರು ಶಬ್ದಾರ್ಣವ ಚಂದ್ರಿಕಾ ಎಂಬ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೧೫೦ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಶಬ್ದಾರ್ಣವ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಎಂಬೊಂದು ಟೀಕೆಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವುದುಂಟು" (ಕೆ. ಭುಜಬಲಿಶಾಸ್ತ್ರಿ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪು ೬೫).

ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರು 'ವೈದ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಪಾದಾಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರು ಸರ್ವ ಶಿರೋಧಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ (ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಸಂ: ದಶಭಕ್ತಿ ಪೀಠಿಕೆ ಪು. ೧೪, ೧೯೩೪) ಬ್ರಹ್ಮಶಿವಕವಿ (೧೧೯೦) ಸಮಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ರಚಿಸಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಯ:

ಸಕಳಪ್ರಾಣಿಹಿತಾರ್ಥವಾಗೆ ರುಜಾಗ್ನಿಂಗಲ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣಕಾ
ರಕವಂ ವಾಗ್ಮಳವಂತಿರಲಿ ಕಗಳಿರುಲ್ +ಜೈನೇಂದ್ರವಂ ಚಿತ್ತ ದಿಂ
ದು ಕಳಂಕಂ ಕಿಡಿಸಲ್ +ಸ ಪ್ಲಾದಿಶ ತರ್ಯೋಗ ಗ್ರಂಥವಂ ಪೇಳ್ದ ಸ
ರ್ವಕ ಮಿದ್ರಸ್ತು ತಶು ದ್ಧ ಚಿತ್ತ ನೆಸೆದಂ ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದೋತ್ತಮಂ ॥ ೧–೭

ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತ ನು (೧೨೨೨) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ 'ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮುನಿಪಂ ತಾಂ ಪೇಳ್ದ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕದಿ' (೧–೧೮) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪೂ. ಪಾ. ರ ಈ ವೈದ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಜಗದ್ದಳ ಸೋಮನಾಥನೆಂಬ ಜೈನಕವಿ (೧೧೭೫) ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸುಕರಂ ತಾನೆನೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮುನಿಗಳ್ ಮುಂ ಪೇಳ್ದ ಕಲ್ಯಾಣಕಾ
ರಕವಂ ಬಾಹಟಸಿದ್ಧ ಸಾರಚರಕಾದ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಂ ಸದ್ಗುಣಾ
ಧಿಕವಂ ಚಿತ್ರವದಾಗಿ ಚಿತ್ರಕವಿ ಸೋಮಂ ಪೇಳ್ದ ನಿತತ್ರೆಯಿಂ ॥

ಮಧ್ಯಮಾಂಸಮಧುಗಳೆಂಬ ಮಕಾರತ್ರಯ ವರ್ಜಿತ ಔಷಧೋಪಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದು ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಅಹಿಂಸಾ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ರೀತಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ "ಪೂ. ಪಾ.ರ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥವನ್ನು ಜೈನರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜೈನೇತರರೂ ಬಹಳ ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ನೋಡುಲು ಬಯಸುವುದನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. 'ಪೂಜ್ಯಪಾದೋದಿತಂ' 'ಪೂಜ್ಯಪಾದಭಾಷಿತಂ' ಮೊದಲಾದ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರ ಮೂಲಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ಸವಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ ಅಂತಹ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ 'ವೈದ್ಯಸಾರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಆರಾದ ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಭವನದ ಕಡೆಯಿಂದ ನಾನೂ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿರುವುದುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ

ರಸಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆ ರಸಗಳನ್ನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಲಾಭವನ್ನ ಪಡೆಯಬಹುದು ವೈದ್ಯರು ಆ ರಸಗಳನ್ನ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿರುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು" ಎಂಬದಾಗಿ ಸ್ವಾಸುಬವಜ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಚಾರ್ಯ ಕೆ. ಭುಜಬಲಿಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ (ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಜೈನರ ಕೊಡುಗೆ ಕಾಣಿಕೆ, ಪು ೬೩೮-೩೯)

ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಕೃತಿ 'ಇಷ್ಟೋಪದೇಶ' ೫೦ (೫೧) ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿ ಇದೊಂದು ನೀತಿಬೋಧಕ ಕೃತಿ ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪರ್ವದ ತಿರುಳಾದ ಭೇದವಿಜ್ಞಾನ ಬೋಧೆಯಿರುವ ಸರಳ ಗ್ರಂಥ

ತ್ಯಾಗಾಯ ಶ್ರೇಯಸೇ ವಿತ್ತಮವಿತ್ತಃ ಸಂಚಿನೋತಿಯಃ
ಸ್ವಶರೀರಂ ಸಪಂಕೇನ ಸ್ನಾಸ್ಯಾಮೀತಿ ವಿಲಿಂಪತಿ ೧-೧೬

(ಪುಣ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹಣವನ್ನ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆನ್ನುವವನು ಸ್ನಾನಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೂ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಬಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ) ೪,೫,೯,೪೦,೪೪ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಸುಭಾಷಿತವೆನಿಸಿವೆ. ಇಷ್ಟೋಪದೇಶ ಕೃತಿ ಹಲವು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಧಿಶತಕ ೧೦೫ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕೃತಿ ಸರಳ ಹೃದ್ಯ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯ ಸಮಾಧಿಶತಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ರಹಸ್ಯವನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಗಳೂ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. 'ಇದರ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಅಲೌಕಿಕ ಶಾಂತಿಯು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಾಣಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಥಿಸಿ ಅದರ ರಸದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ತುಂಬಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮ ಸಂಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ದುಃಖ

ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಈ ಗ್ರಂಥ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಮಹೋಪ.ದಿರು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ' (ಕೈ.ಧು ಜುಲಿಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪು. ೪೨–೪೩)

ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಕೆಲವು .ಭಕ್ತಿಪರವಾದ, .ದಾರ್ಶನಿಕಾಚಾರಣೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪದ ಕಿರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ್ನು .ಭಕ್ತಿಮಾಲಿಕೆಯೆನ್ನ ಬಹುದು. ಎಂಟು ಪದ್ಯಗಳ ಶಾಂತ್ಯಷ್ಟಕ ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತು ಪದ್ಯಗಳ ಸಿದ್ಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ನಂದೀಶ್ವರ.ಭಕ್ತಿಯ ವರೆಗೆ ಈ ಕಿರು ಕೃತಿಗಳಿವೆ: ಆಚಾರ್ಯ.ಭಕ್ತಿ, ಚಾರಿತ್ರ.ಭಕ್ತಿ, ನಂದೀಶ್ವರ.ಭಕ್ತಿ, ನಿರ್ವಾಣಭಕ್ತಿ, ಯೋಗಿಭಕ್ತಿ, ಶ್ರುತ.ಭಕ್ತಿ, ಪಂಚಗುರು.ಭಕ್ತಿ, (ತೀರ್ಥಂಕರ.ಭಕ್ತಿ) ಚೈತ್ಯ.ಭಕ್ತಿ, ಸಿದ್ಧ.ಭಕ್ತಿ, (ಸಮಾಧಿ .ಭಕ್ತಿ) ಶಾಂತಿಭಕ್ತಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ .ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಧಿಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾಂಶ ತುಂಬ ಗೌಣ.

ಸಂಸ್ಕೃತಾಃ ಸರ್ವಾ .ಭಕ್ತಯಃ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಕೃತಾಃ

ಪ್ರಾಕೃತಾಸ್ತು ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯ ಕೃತಾಃ

ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ದಶ.ಭಕ್ತಿಗಳು ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಕೃತಿಯೆನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದಿರುವ ಈ ದಶ.ಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಟೀಕೆಯೂ ಇದೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ಎಂಬೊಂದು ಗ್ರಂಥ ಬರೆದಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ .ಧವಲಾಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಯಕೀರ್ತಿಯ ಛಂದೋನುಶಾಸನ ಆಧಾರದಿಂದ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಪ್ನಾವಳಿ ಎಂಬ ಕಿರು ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಇವರು ರಚಿಸಿರಬೇಕೆಂದು .ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

“ಸಂಖ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ [ಈ ಭಕ್ತಿಗಳು] ಹನ್ನೆರಡಾದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವುಗಳು. ತೀರ್ಥಂಕರಭಕ್ತಿ, ಸಮಾಧಿಭಕ್ತಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ‘ದಶಭಕ್ತಿ’ ಯೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ೧ ಸಿದ್ಧಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ಬಹುಭಿನ್ನವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೨. ಶ್ರುತಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮತಿಶ್ರುತ ಅವಧಿ ಮನಃಪರ್ಯಯ ಕೇವಲಗಳೆಂಬ ಐದು ಜ್ಞಾನಗಳ ವರ್ಣನೆಯೂ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಜ್ಞಾನಗಳ ಭೇದಪ್ರಭೇದಗಳೂ ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ೩. ಚಾರಿತ್ರಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಧನಗಳಾದ ಸಾಮಾಯಿಕ ಛೇದೋಪಸ್ಥಾಪನಾ ಪರಿಹಾರ ವಿಶುದ್ಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯ ಯಥಾಖ್ಯಾತಗಳೆಂಬ ಐದು ಚಾರಿತ್ರಗಳು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ೪. ಯೋಗಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ ಅವರ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನಾದಿ ಗುಣಗಳೂ ಋದ್ಧಿಗಳೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ೫. ಆಚಾರ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಂಘಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸ್ವರೂಪಗುಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ೬. ನಿರ್ವಾಣಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮೊದಲಾದ ಮುಕ್ತಾತ್ಮರ ಕೈಲಾಸ ಸಮ್ಮೇದಶಿಖರ ಮೊದಲಾದ ನಿರ್ವಾಣಸ್ಥಾನಗಳೂ ಮಹಾವೀರಸ್ವಾಮಿಯ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ೭. ನಂದೀಶ್ವರಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯದಾದ ನಂದೀಶ್ವರದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆರಡು ಅಕೃತಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಜಿನಬಿಂಬಗಳೂ ಆಷಾಢಕಾರ್ತಿಕ ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಭವನ ವ್ಯಂತರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಕಲ್ಪವಾಸಿಕರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳು ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾಡುವ ಪೂಜಾವೈಭವವೂ ಎಂಟು ಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಗಳೂ ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅತಿಶಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ೮. ಚೈತ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಮಾಕೃತಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಬಿಂಬಗಳೂ ಅರ್ಹತ್ಪರಮೇಶ್ವರರ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತ್ಯವೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ೯. ಶಾಂತಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಸ್ತೋತ್ರವೂ ಇದರ ಪಠನದಿಂದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರವಾದ ವ್ಯಾಧಿಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆಂಬ ವಿಷಯವೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೧೦. ಪಂಚಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಹಂತ ಸಿದ್ಧ ಆಚಾರ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಸಾಧುಗಳೆಂಬ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೧೧. ತೀರ್ಥಂಕರಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ

ಶು.ಬ .ಬಾವಸಿರು ೂ ಮು ಕ್ತಿ ಪ್ರಾ ಪ್ತಿ ರು ವರಿಗೆ ಜೇಸೀಶ್ವರ ದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲ ವಾದ .ಬಕ್ತಿಯಿ ಂದುಲ್ ಂಬುದ ೂ ಸ ಮ ನಾದಿ ಮ ರ ಣವಾಗ ಟೀಕಿಂಬ .ಬಮ ಸಿರು ೂ ವ ರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. (ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಪೂ ರ್ವೋಕ್ತ, ಪು ಟ೪,೫,೬,) ಈ ದಶ.ಬಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪಠನಸಂದ.ರ್ಬಗಳೂ ಇವೆ.

ಪೂ ಜ್ಯಪಾದರ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿಯ ಲ್ಲಿ ಮು ಡಿಯು ಮ ಹತ್ವ ಸ ರ್ವಾ ಸಿದ್ಧಿ. ೫,೫೦೦ ಶ್ಲೋಕಪ್ರಮಾಣದ ಈ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯ ಉಮ ಸ್ವಾ ತಿಗಳ ತ ತ್ವಾ ರ್ಥಸೂತ್ರ ಜೈನ .ಬಗವದ್ಗೀತೆ, ಬೈಬಲ್ ಇದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾ ರಂಃ ಬರುಮ ಟ್ಟಿನ ಹಿರಿಯ ಜೈ ನಾಚಾರ್ಯರು ವ್ಯಾ ಖ್ಯಾನ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ವೃತ್ತಿ ಏನಾದ ರ ೂ ಬರಿದಿದ್ದಾ ರೆ. ಪೂ ಪಾ. ರು ಕ ೂಡ ಸ ರ್ವಾ ರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಟೀಕೆ ಬರೆದಿದ್ದಾ ರೆ. ಮತ್ತು ತ ತ್ವಾ ರ್ಥ ಸ ೂತ್ರಕ್ಕೆ ದಿಗ ಂಬರಾಚಾರ ರ ೂ ಬರೆದ ಟೀಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹ ಾಗ ೂ ಮೇ ಲು ಮ ಟ್ಟದ ಟೀಕೆಯೆ ಂದು ಮ ನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಜೈನೇಂದ್ರ ವ್ಯಾ ಕರ ಣದಂತೆ ಸ ರ್ವಾ ರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ರು ಶೈ ಲಿಯ ೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸ್ವ ರ ೂಪದ್ದು ಇದ ರ ಪ್ರ.ಬಾವ ದಿಗ ಂಬರಾಮಾಚಾರ ರ ಮೇ ಲೆ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ವೇ ತಾಂಬರ ಆಚಾರ ರ ಮೇ ಲ ೂ ಆಗಿದೆ. ಪೂ ಜ್ಯಪಾದ ರ ತ ರು ವಾಯ ಬಂದ ಟೀಕಾಕಾರ ರೂ ಸ ರ್ವಾ ರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ರು ನ್ನು ಪ್ರ ಮ ಾಣವೆಂದು ಮ ಾದರಿಯ ಾಗಿರಿಸಿಕ ೂಂಡು ಗೌರ ವಿಸಿದ್ದಾ ರೆ. ಅಕಲಂಕ ರ ೂ ವಿದ್ಯಾ ನಂದ ರ ೂ ಇದರ ಶ ಬ್ದ ಇಲ್ಲವೇ ವಾಕ್ಯ ಗಳನ್ನೂ ಅಳ ವಡಿಸಿಕೊಂ ಡಿದ್ದಾ ರೆ. ಸ ರ್ವಾ ರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಹಿಂದಿ, ಮ ರಾಠಿ, ಮೊದಲ ಾದ .ಬಾಷೆ ಗಳಿಗೆ ಅನು ವಾದ ವಾಗಿದೆ. ಕ ನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಈ ಪ್ರ ರು ತ್ನ ನ ಡೆದಿದೆ. ತ ನ್ನ ಪು ಷ್ಪದಂತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಗು ಣವ ರ್ಮ (೧೨೧೪) ಸ್ತು ತಿಸಿರು ತ್ತಾ ನೆ.

ನಿಸ ದಂ ತ ನ್ನ ನಿರಾಮ ರು ಂಕೃತಿ ಜಗ ದ್ವಿಖ್ಯಾ ತ ಮ ಾದುತ್ತ .ಬಾ

ವಿಸೆ ಸ ರ್ವಾ ರ್ಥದ ಸಿದ್ಧಿ ಯೊಳ್ ತಿಳಿದು ದು ರ್.ಬೋ.ದಂ .ಬ ವ್ಯಸಂಕುಲ್ಯ ಮ ಾ

ಯ್ತು ಸುಹೃತ್ತಮ್ಮ ದೀಂಬು ಮಿತ್ತು ದ ಮ ದುನ್ಯಾ ಸಂ ಗ ಡಾರ್ ಣ್ಣ ಬ

ಣ್ಣೆ ಸ ರೊಂ ರಂತೆ ಜಿನೇಂದ್ರ ಬ ದ್ಧಿ ವಸರಂ ಶ್ರೀ ಪೂ ಜ್ಯಪಾದೀಶ ನಾ । ೧-೨೪

ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತ ಕವಿ (೧೨೨೨) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಆ ಜಗಜ್ಜನವು ವಿಖ್ಯಾತಿದೋಷಪಂ ಶಬ್ದಸಾಧಕ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕಳೆದಂ ಕಾರುಣ್ಯ ದುಗ್ಧಾರ್ಣವಂ (೧-೧೮) ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳೂ ೫೫೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ಇರುವ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾದ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರೂ ಉದ್ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“Philosophy is another branch in which Puiyapada evinced great interest, Sarvarthasiddhi is the famous work relation to this field. this work exhibits the deep learning Pujyapada together with his ability to express his ideas in a lucid manner. He has offered his own interpretation and this work is composed in dignified Sanskrit and this work is composed in degnified Sanskrit Style. It is a valuable conribution to the Jaina School of Thought.”

ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ಸಾಂಖ್ಯ ಸೌಗತ ಮುಂತಾದ ಅನ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಿದ್ದರೂ ವೇದಾಂತಿಗಳ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವ ಮೀಮಾಂಸಕರ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಜೈನದರ್ಶನ ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ. ವೇದಾಂತ ತತ್ತ್ವದೊಡನೆ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಜೀವ, ಅಜೀವ ಆತ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ದರ್ಶನ ಅಧರ್ಮ, ಆಸ್ರವ ಸಂವರ, ನಿರ್ಜರ, ಮೋಕ್ಷ ಇವನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನ ದುಃಖ ನಸುಖ ಯದ್ವದ್ ಹೇತುರ್ದೃಷ್ಟಶ್ಚಿಕಿತ್ಸಿತೇ ।

ಚಿಕಿತ್ಸಾಯಾಂ ತು ಯುಕ್ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾ ದುಃಖಮಥವಾ ಸುಖ ॥

ನ ದುಃಖ ನ ಸುಖ ತದ್ವದ್ ಹೇತುರ್ಮೋಕ್ಷ ಸಾದನೇ ।

ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯೇ ತು ಯುಕ್ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ದುಃಖಮಥವಾ ಸುಖ ॥

ಎಂದು ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದೆ. (ರೋಗದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ದುಃಖವೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ ಸುಖವೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ದುಃಖವಾಗಲಿ ಸುಖವಾಗಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ರೋಗ ದೂರವಾಗುವುದೇ ಮುಖ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಕ್ತಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಾಗ ದುಃಖವಾಗಲೀ ಸುಖವಾಗಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ)

ನೂರಾರು ಜನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಪಂಪನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಪ್ರಾಸಾರ ಮಾಡೋಂದು ಸಮಾಲೋಗಿಯಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ ಶ್ರೂಡಪಟ್ಟ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಕವಿಡಣದಲ್ಲಿ ಆದುನಿಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿಲ್ಲ.

೧. ಪಂಪ ೯೪೧, ಆದಿಪುರಾಣ ೧-೧೧

೨. ಪೊನ್ನ, ೯೬೦ ಶಾಂತಿಪುರಾಣ (ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪ) ೧-೨೯

೩. ಚಾವುಂಡರಾಯ, ೯೭೮ ೧-೭ (ಈ ಪದ್ಯ ಕೆಲವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಿನ್ನುತ್ತಾರೆ)

೪. ಶಾಂತಿನಾಥ, ೧೦೬೮, ಸುಕುಮಾರಚರಿತೆ ೧-೧೬

೫. ನಾಗಚಂದ್ರ, ೧೧೦೦ ಅ. ಮಲ್ಲಿನಾಥಪುರಾಣ ೧-೧೪ ಪಂಪರಾಮಾಯಣ ೧-೧೧ (ಅದೇ ಪದ್ಯ ಪುನರುಕ್ತ)

೬. ನಯಸೇನ, ೧೧೧೨, ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ ೧-೧೪. ೧-೨೪

೭. ಮೇಘಚಂದ್ರ, ೧೧೪೮, ಸಮಾಧಿಶತಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥ)

೮. ಕರ್ಣಪಾರ್ಯ ೧೧೭೦ ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೧೦

೯. ಜಗದ್ದಳ ಸೋಮನಾಥ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ ಕವಿಚರಿತೆ ಉದಾಹೃತ ಪದ್ಯ, ಪುಟ ೩೦೩

೧೦. ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ೧೧೮೦ (ಅರ್ಧ) ನೇಮಿನಾಥಪುರಾಣ ೧-೨೪ ಲೀಲಾವತಿ ೧-೬

೧೧. ಅಗ್ಗಲ, ೧೧೮೯, ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣ ೧-೨೦

೧೨. ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ, ೧೧೮೦ ಸಮಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ೧-೬, ೭-೮

೧೩. ಆಚಣ್ಣ, ೧೧೯೦ ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣ, ೧-೧೩

೧೪. ಜನ್ನ, ೧೨೦೯ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ೧,೪ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೧೫
(ಅದೇ ಪದ್ಯ ಪುನರುಕ್ತ)

೧೫. ಗುಣವರ್ಮ ೨, ೧೨೧೫, ಪುಷ್ಪದಂತ ಪುರಾಣ ೧-೨೪

೧೬. ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತ, ೧೨೨೨, ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೧೮, ೧-೨೦

೧೭. ಕಮಲಭವ ೧೨೩೫, ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಪುರಾಣ ೧-೨೦

೧೮. ಮಹಾಬಲ, ೧೨೫೪ ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೧೩

೧೯. ಕೇಶಿರಾಜ, ೧೨೬೦, ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪ, ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ೧೧೨ ಸೂತ್ರ-೧

೨೦. ಕುಮುದೇಂದು, ೧೨೭೫, ಕುಮುದೇಂದು ರಾಮಾಯಣ ೧-೧೫

೨೧. ನಾಗರಾಜ, ೧೩೩೧ ಪುಣ್ಯಾಸ್ರವ ಚಂಪು, ೧-೧೦

೨೨. ಮಂಗರಾಜ, ೧,೧೩೫೦, ಖಗೇಂದ್ರಮಣಿ ದರ್ಪಣ ೨-೨೧೬

೨೩. ಬಾಹುಬಲಿ ಪಂಡಿತ ೧೩೫೨ ಧರ್ಮನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೧೮

೨೪. ವೃತ್ತವಿಲಾಸ, ೧೩೭೦ ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ ೧-೧೪

೨೫. ಮಧುರ, ೧೩೮೫ ಧರ್ಮನಾಥ ಪುರಾಣ, ೧-೨೧

೨೬. ಪಂಚಬಾಣ, ೧೬೧೪ ಭುಜಬಲಿಚರಿತೆ

೨೭. ದೇವಪ್ಪ ಕವಿ ೧೫೨೫, ರಾಮ ವಿಜಯ ಚರಿತ್ರೆ

೨೮. ತಿರುಕಣಾಂಬಿ ಬೊಮ್ಮರಸ, ೧೪೮೫ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಚರಿತೆ ೧-೧೫

೨೯. ಸಾಳ್ವ, ಸಾಳ್ವಭಾರತ (ನೇಮಿನಾಥ ಚರಿತೆ) ೧-೧೬

೩೦. ಮಂಗರಸ ೩, ೧೫೦೮, ಜಯನೃಪಕಾವ್ಯ ೧-೮ ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿ ೧-೧೬

ಶ್ರೀಪಾಲ ಚರಿತೆ ೧-೧೨

೩೧. ದೊಡ್ಡಯ್ಯ, ೧೫೫೦ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತೆ, ೧-೨೪

೩೨. ಬಾಹುಬಲಿ, ೧೫೬೦ ನಾಗಕುಮಾರ ಚರಿತೆ, ೧-೧೪

೩೩. ಪಾಯಣವರ್ಣಿ, ೧೬೫೯, ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಚರಿತೆ ೧-೨೧

೩೪. ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ, ೧೫೬೭, ವಿಜಯಕುಮಾರ ಚರಿತೆ ೧-೧೪

೩೫. ಚಿಕ್ಕಪದ್ದಣಶೆಟ್ಟಿ, ೧೫೮೧ ಅನಂತನಾಥ ಚರಿತೆ ೧-೨೦

೩೬. ದೇವರಸಪಂಡಿತ, ೧೬೫೦ ಗುರುದತ್ತ ಚರಿತೆ (ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

೩೭. ಧರಣಿಪಂಡಿತ, ೧೬೫೦ ವರಾಂಗನೃಪಚರಿತೆ

ಪೂಜ್ಯಪಾದರಿಗೆ ಮಣಿಸುಗುಹಳು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಡಿದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರನ್ನ, ಬಂಧುವರ್ಮ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಹೆಸರೇ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾವು ನೋಡಬೇಕು. ಪೊನ್ನ ಕೂಡ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರು ಜಿನಚಂದ್ರರಿಗೆ ಮಹಾವ ಸ್ತುತಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ನೆನಪನ್ನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಅದು ನೇರ ನೆನಕೆಯಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ಪಂಪನನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದಂತೆ ಹಲವು ಕವಿಗಳು ಜೈನ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರರನ್ನ ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನೂ ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ನನಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಜರಾತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕೆಲವರು ಆಚಾರ್ಯರ ಪಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ತಾವು ಬರೆದ ಒಂದೇ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರು

ತಾವು ಬರೆದ ಎರಡು ಮೂರು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕವಿಗಳೂ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು:

೧. ಪುನ್ನಾಟಸಂಘದ ಜಿನಸೇನರು, ೭೮೩ ಹರಿವಂಶ ೧-೩

೨. ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರು, ೮೩೭ರ ಧವಲಾಟೀಕೆ

೩. ಆಚಾರ್ಯ ವಾದಿರಾಜ ಸೂರಿ, ೧೧ ಶ.ದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ, ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಸರ್ಗ ೧

೪. ಮಹಾಕವಿ ಧನಂಜಯ

೫. ಆಚಾರ್ಯ ಜಯಕೀರ್ತಿ, ೧೧ಶತಮಾನ ಛಂದೋನುಶಾಸನ

೬. ಆಚಾರ್ಯ ಶುಭಚಂದ್ರ, ೧೫೫೧ ಪಾಂಡವಪುರಾಣ

೭. ಅರ್ಹದ್ದಾಸ, ೧೩ ಶತಮಾನ, ಮುನಿಸುವ್ರತ ಕಾವ್ಯ ೧-೧೦

೮. ಇಂದ್ರಭೂತಿ, ಸಮಯಭೂಷಣ

೯. ಸೋಮದೇವಸೂರಿ, ಯಶಸ್ತಿಲಕ ಚಂಪೂ

೧೦. ದೇವಸೇನ, ದರ್ಶನಸಾರ

೧೧. ಆಚಾರ್ಯ ಶುಭಚಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನಾರ್ಣವ ೧-೧೫

ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಂತೆ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳು ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು ನೆನೆದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯವಿದ್ದರೂ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಲ್ಲದೆ ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೂ ಪೂ.ಪಾ.ರನ್ನು ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿಗೌರವ ಪೂಜ್ಯತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದರೂ ಪೂ.ಪಾ.ರ ಇತಿವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳು ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಕದಲಲಾಗದಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಹೇಳಿಕೆ ಪ್ರಹೇಳಿಕೆಗಳು ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹಿಗ್ಗಿವೆ. ಜತೆಗೆ ಪೂ.ಪಾ.ರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಇತರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೋಲಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು ಮೂಲಸಂಘ ಪುಸ್ತಕ

ಗಚ್ಛ ದೇಶಿಯಗಣದ ಮುಖಡರಾದ ಮೇಘಚಂದ್ರ ತ್ರೈವಿದ್ಯರನ್ನು 'ತತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಜಿನಸೇನ ವೀರಸೇನರಿಗೆ ಸಮಾನರು, ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾನರು. ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಕಲಂಕ ದೇವರಿಗೆ ಸಮಾನರು, ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದರಂತೆ ನಿಷ್ಣಾತರು' ಎಂದು ಶ್ರ.ಬೆ ೧೨೭ ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (೧೧೧೫) ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.

ಸಾರಾಂಶ : ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆಗೂ ವಿವೇಚಿಸಿರುವುದು ಹೀಗಿದೆ:

೧. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಕುಂದಕುಂದ ಸಂತತಿಯವರು ತರುವಾಯದವರು. ಪ್ರಾಯಃ ಕರ್ಮಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನರಿರಬಹುದು. ಇವರ ಕಾಲ ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದವರು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನವರು, ವೈಯಾಕರಣಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬರೆದಂತಿಲ್ಲ. ದೇವನಂದಿ, ಜಿನೇಂದ್ರಬುದ್ಧಿ, ಪೂಜ್ಯಪಾದ–ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಾಗಿಯೂ ಇವರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅನೇಕ ಚಮತ್ಕಾರಿಕ ದಂತಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ.

೨. ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು, ತೆಲುಗುದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು (ಕಾಲುನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ) ಪ್ರವಾಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದಿಂದ ಮಹದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಅವರ ಪಾದ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ರಂಗೇರಿತು. ಮನುಷ್ಯರು ಮಹಾತ್ಮರಾದರು. ಪಂಪ, ನರಸೇನ, ಅಗ್ಗಳ, ಕಮಲಭವ, ನಾಗರಾಜ–ಇವರೆಲ್ಲಾ ಪೂಪಾ. ರ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣ–'ಪೂಪಾ. ರ ಪಾದಗಳು ಶಾಶ್ವತ ಪದದಷ್ಟೇ ಇರಲಿ' ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು ಬಲಿತು ಪೂಪಾ. ರು ಗಗನಗಮನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಪಡೆದು ಮಹಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಹಾರ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಹಬ್ಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೩. (ಅ) ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಬದುಕು ಸುತ್ತ ಇಂಥ ಅವಾಸ್ತವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪರಿವೇಷವೊಂದು ಪ್ರಭಾವಳಿಯಂತೆ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪವಾಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಪಾಪೂ. ರಿಗೆ ಪಾಣಿನಿಯೊಡನೆ ಬಂಧುತನವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಶಬ್ದಪಾರಗರು. ಅದರಿಂದ ಮಹಾವೈಯಾಕರಣ ಪಾಣಿನಿಯೊಡನೆ ಇಂಥ ಸಂಬಂಧಕಟ್ಟಿ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲೆತ್ನಿಸಿದರು. ವೃತ್ತವಿಲಾಸ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಇದನ್ನು ನಿಜವೆಂದೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಅಭಾಸವಾಗಿದೆ.

(ಆ) ಪಾಣಿನಿಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ, ನಾಗಾರ್ಜುನನ ಜತೆಗೂ ನಂಟಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಲು ನಾಗಾರ್ಜುನನೊಡನೆ ನಿಜದೂರವಾದ ನಂಟನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಹುಬಲಿ ಇದು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿ ಮೋಸಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

(ಇ) ಇವರ ಕಾಲು ತೊಳೆದ ನೀರು ಚಿಮುಕಿದರೆ ಲೋಹ ಚಿನ್ನವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

೪. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಮಹಾಮೇಧಾವಿಗಳೆಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತ ವಿಚಾರ. ಅವರ ಅಗಾಧ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಹುಶ್ರುತತ್ವವನ್ನು, ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಲೇಖಕರು ನಮಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಪಿಕಾದಿ (ಶಾಂತಿನಾಥಕವಿ) ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಪದವಾಕ್ಯಕೋವಿದ (ನೇಮಿಚಂದ್ರ) ಅನೂನಗುಣಾಂಬುಧಿ (ಅಚಣ್ಣ) ಅಚಿಂತ್ಯ ಮಹಿಮಾ (ಆಚಾರ್ಯವಾದಿರಾಜ) ಪೂಜ್ಯಪಾದಃ ಸದಾ ಪೂಜ್ಯಪಾದಃ (ಶುಭಚಂದ್ರ) ಎಂಬ ನಿಗಳಿಕೆಯ ಗುಣಾವಳಿ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿತ್ವವನ್ನು

ಕ್ರೈವಾರಿಸುತ್ತಿವೆ ಜತಿಗೆ ಅವರು ಕರುಣಾಮರು, ಲೋಕಕಾರುಣ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಹಿಂಸಾ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ವಿಧಾನ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

೫. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಸೃಜನಶೀಲ ಶಕ್ತಿಯ ಮಹಾನ್ ಲೇಖಕರು. ಇಂದ್ರಭೂತಿ ತನ್ನ ಸಮಯಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಚಾರ್ಯಃ ಪೂಜ್ಯಪಾದೀಯ ಸಿಂಗಸಂದಿ ಮಹಾಕವಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಕುಂದಕುಂದರು, ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಜಟಾಸಿಂಹನಂದಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಇವರು ಮಹಾಕವಿಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ, ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತ, ಗುಣವರ್ಮ, ವೃತ್ತವಿಲಾಸ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳೂ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ರಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿರಚನೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಪಡೆದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಪರಿಣತಿ. ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತರು. ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು. ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮನ ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ ಜನನಾಡಿ ಹಿಡಿದು ನೋಡುವುದ ಪಡೆದಿದ್ದವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಟೀಕೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉಪಲಬ್ಧ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಅನುಪಲಬ್ಧ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಕುಶಲತೆ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. (ಮುಂಗರಸ ೩, ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿ)

೬. (ಅ) ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಪುಲ ವಾಙ್ಮಯವಿದೆ. ಚಂದ್ರಯ್ಯ ತನ್ನ ಗುರು ಜಿನಚಂದ್ರರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ 'ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಚರಿತ್ರೆ' (೧–೨೯) ಎಂಬುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಜಿನಚಂದ್ರರು 'ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದರೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಶೇಷಣವೇ ಹೊರತು ಕೃತಿನಿರ್ದೇಶನವಲ್ಲ. ದೇವಚಂದ್ರ ಕವಿ 'ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಚರಿತೆ' ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ವಿಚಾರ.

(ಆ) ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು. ಅಭಯನಂದಿ (ಸು ೧೦ ಶ) ಮಹಾವೃತ್ತಿ ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರ ಶಬ್ದಾಂಭೋಜಭಾಸ್ಕರ ನ್ಯಾಸ. ಆರ್ಯಶ್ರುತ ಕೀರ್ತಿ, (೧೨ ಶ) ಪಂಚವಸ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ, ಮೇಘಚಂದ್ರ (೧೧೪೮) ಸಮಾಧಿಶತಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯ (ಸು. ೧೧೫೦)

ಶಬ್ದಾರ್ಣವ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ, ಸೋಮದೇವ (೧೧೭೦) ಶಬ್ದಾರ್ಣವ ಚಂದ್ರಿಕಾ, ಜಗದ್ದಳ ಸೋಮನಾಥ (೧೧೭೫) ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ ಇತ್ಯಾದಿ

೭. ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಆಚಾರ್ಯರು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶ ಮರೆಯಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

೮. ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಬರವಣಿಗೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಚದುರಿಹೋಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಪೃಥಕ್ಕರಿಸಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ: ೧.

೧. **Dr. F. Kiclhom, on the Jainendra-Vyakarana, Indian Antiquary X, pp 75-79, March 1881**

೨. **K.B. Pathak, Pujyapada and the authorship of Jainendra Vyakarna, Indian Antiquary XII, PP 19-21 January 1883**

J.P.Jain: 1' The Jaina Sources of the History of Ancient India,p. 161

M.V. Krishna Rao: The Gangas of Talkad (1936)

೩. **Dr. B. Sheik Ali, History of the Western Ganges. 1976**

೪. **S. Srikanta Sastry.**

A) Quarterly Journal of Mythic Society XL P 68

B) Jain Traditions in Rajavali Kathe Jaina Antiquary 7-1

೫. **Jyoti Prasad Jain, Jaina Gurus of the name Pujyapada, Jaina Antiquary, 16-1, 11June 1950 PP-1-6 December 1950 PP 46-53, 17-1June 1951**

೬. ಜಿನೇಂದ್ರ ವರ್ಣಿ, ಜೈನೇಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಕೋಶ, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಪುಟ ೨.

೭. ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ, (ಕರ್ನಾಟಕ ಟೀಕಾಕಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕರು) ದಶಭಕ್ತಿ ೧೯೩೪

೮. ಕೆ. ಭುಜಬಲಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಜೈನಕವಿಗಳ ಕಾಣಿಕೆ, ಪುಟ ೩೬–೪೩, ೧೯೭೧

೯. ಫೂಲಚಂದ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, (ಸಂ) ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ, ವಾರಣಾಸಿ, ಪುಟ ೮೪, ೧೯೫೫

೧೦. ಪಂಡಿತ ನಾಥೂರಾಮ ಪ್ರೇಮಿ, ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಔರ್ ಇತಿಹಾಸ್ (ಹಿಂದಿ) ಪುಟ ೨೨, ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಮುಂಬಯಿ ೧೯೫೬

೧೧. ಡಾ. ಹೀರಾಲಾಲ್ ಜೈನ್, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೊಡುಗೆ (ಹಿಂದಿ) ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ, ೧೯೭೧

೧೨. ಡಾ. ಆ. ನೇ ಉಪಾಧ್ಯೆ **Chamundarya and the Literary Predecessors, Journal of Karnataka University 4-2, June 1960**

೧೩. **B.A. Saletore, Medeival Jainism P** ೨೩, ೧೯೩೮

೧೪. **R.P.B. Desai, Jainism in South India and some Jain Epigraphs 1957.**

೧೫. **D.C. Sarkar Successors of Satvahanas, P-300**

೧೬. **EpigraphiaCarnatica, II**

೧೭. ದೇವಚಂದ್ರ (೧೭೭೦–೧೮೪೨) : ರಾಜಾವಳೀ ಕಥೆ (ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

೧೮. ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ, ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟ, ಪರಿಶೋಧಿತ ಮುದ್ರಣ ೧೯೬೧ ಪು ೬೫,೬,೭

೧೯. **DR. G. Buhler: Book Notice (Prof. P. Peterson's A Second Report of Operations in Search of Sanskrit MSS in the Bombay Circle JBBRAS 1884) q. 14, 1885 P-355**

೨೦. ಆದಿಪುರಾಣ, ಶಾಂತಿಪುರಾಣ, ಚಾಮುಂಡರಾಯಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡ ಜೈನಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳು.

೨೧. ಶಾಕಟಾಯನ ವ್ಯಾಕರಣಮ್ ಸಂ: ಪಂಡಿತ ಶಂಭುನಾಥತ್ರಿಪಾಠಿ ,ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ, ೧೯೭೧.